(סא) אַיִן יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם. * אֲבָל (סב) אִם אֵין כָּל הָאִילָן בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם, וְלֹא יִחֵד מָקוֹם תַּחְתָּיו, לֹא קָנָה שְׁבִיתָה, דְּשָׁמָא הָיָה בְּדַעְתּוֹ עַל אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁהֵם חוּץ לָאַלְפַּיִם, וְגַם כָּאן לֹא קָנָה, שֶׁהֲרֵי עָקַר דַּעְתּוֹ מִכָּאן, (סג) וְלֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ. [ז]וְאִם כָּלוּ עוֹמֵד תּוֹךְ אַלְפַּיִם וְלֹא יִחֵד מָקוֹם שְׁבִיתָתוֹ, כְּגוֹן שֶׁאָמַר שְׁבִיתָתִי תַּחְתָּיו, יֵשׁ לוֹ (סד) אַרְבָּעָה אַלְפַּיִם מִמְּקוֹמוֹ לְצַד הָאִילָן חוּץ מִשִּׁעוּר מָשָׁךְ תַּחְתָּיו שֶׁל אִילָן, כְּגוֹן אִם שִׁעוּר הָאִילָן עֶשְׂרִים אַמָּה, (סה) יֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם פָּחוֹת עֶשְׂרִים אַמָּה. * [ח]וּלְהָרַמְבַּ"ם (פ"ז ה"ט), הַקּוֹנֶה שְׁבִיתָה (סו) בִּרְחוֹק מָקוֹם וְלֹא סִיֵּם מָקוֹם שְׁבִיתָתוֹ, לֹא קָנָה שְׁבִיתָה שָׁם אֶלָּא בַּמָּקוֹם שֶׁהָיָה עוֹמֵד בּוֹ כְּשֶׁחִשְּׁכָה. וְכֵן אִם אָמַר שְׁבִיתָתִי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי, (סז) וְהוּא רָחוֹק מִמֶּנּוּ יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם, קָנָה שְׁבִיתָה בְּמָקוֹמוֹ. וְהָאוֹמֵר שְׁבִיתָתִי תַּחַת אִילָן פְּלוֹנִי, אִם יֵשׁ תַּחְתָּיו (סח) שְׁמוֹנָה אַמּוֹת אוֹ יוֹתֵר, לֹא קָנָה שְׁבִיתָה, שֶׁהֲרֵי לֹא כִּוֵּן מָקוֹם שְׁבִיתָתוֹ. לְפִיכָךְ צָרִיךְ לְהִתְכַּוֵּן לִשְׁבוּת בְּעִקָּרוֹ, אוֹ בְּאַרְבַּע אַמּוֹת (סט) שֶׁבְּצִפּוֹנוֹ אוֹ בְּדָרוֹמוֹ. וְאִם הָיָה תַּחְתָּיו פָּחוֹת מִשְּׁמוֹנָה אַמּוֹת, וְנִתְכַּוֵּן לִשְׁבוֹת תַּחְתָּיו, קָנָה, שֶׁהֲרֵי (ע) מִקְצָת מְקוֹמוֹ מְסַיֵּם. (עא) * וְכֵן דַּעַת הָרִי"ף (ז.) בָּזֶה: **יב** [ט]הָיוּ שְׁנַיִם, אֶחָד מַכִּיר

(ז) שָׁם בַּגְּמָרָא (סט:), כִּשְׁמוּאֵל, הַסְּכָמַת הַפּוֹסְקִים. (ח) בְּפֶרֶק ד' מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין (ה"ח), כְּפִי פֵּרוּשׁוֹ בְּדִבְרֵי שְׁמוּאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַב הַמַּגִּיד שָׁם. (ט) בְּרַיְיתָא שָׁם ג' (ע"ב).

בֵּאוּר הֲלָכָה

* **אֲבָל אִם אֵין וְכוּ'.** אֵינוֹ מֻדְקָדָק כָּל כָּךְ, דְּגַם מַעֲקָרָא מִירֵי שֶׁאֵין כָּל הָאִילָן בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם, שֶׁהֶעְנָפִים שֶׁהֵם מַעֲבָר לְעִקָּרוֹ הֵם חוּץ לָאַלְפַּיִם, אֶלָּא שֶׁהוּא יָחִיד לְמָקוֹם שְׁבִיתָתוֹ בְּעִקָּרוֹ, וְהָוֶה לֵיהּ לוֹמַר בְּקִצּוּר, 'אֲבָל אִם לֹא יָחִד מָקוֹם תַּחְתָּיו' וְכוּ', אֶלָּא הַלָּשׁוֹן מְטֹרָח קְצָת, וּכְאִלּוּ אָמַר 'אֲבָל אִם לֹא יָחִד מָקוֹם תַּחְתָּיו, אִם אֵין כָּל הָאִילָן בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם [דְּהַיְינוּ כְּמוֹ שֶׁצִּיֵּר מַעֲקָרָא] לֹא קָנָה שְׁבִיתָה, וְאִם כָּלוּ עוֹמֵד תּוֹךְ אַלְפַּיִם וְכוּ', וּלְאַפּוֹקֵי מִדַּעַת הָרַמְבַּ"ם שֶׁכָּתַב לְקַמִּיהּ:

* **וּלְהָרַמְבַּ"ם הַקּוֹנֶה שְׁבִיתָה בִּרְחוֹק מָקוֹם. רְחוֹק מָקוֹם נִקְרָא כְּשֶׁאֵינוֹ יוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ וְהוֹלֵךְ שָׁם לְעֵרֶב בְּרֻגְלָיו, אֲבָל כְּשֶׁבָּא בְּדֶרֶךְ וְחָשְׁכָה לוֹ וְאוֹמֵר 'שְׁבִיתָתִי לְמָקוֹם רָחוֹק מִכָּאן' [אַף שֶׁהוּא בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם אַמָּה]:**

* **וְכֵן דַּעַת הָרִי"ף. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס"ק עא) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הָאֲלִיָּה רַבָּה** (ס"ק כה) **דְּעִקַּר כַּוָּנָתָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁהוּא דַּעַת הָרַשְׁבָּ"א** (מט:) **וְהָרא"ש** (פ"ד סי' יג) **וְהַשּׁוּר וְהַמַּרְדְּכַי** (סי' חקנ), **וְהֵם רָאוּ דִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם וּפֵלִיגִי עֲלֵיהּ, וְכֵן הֵבִיא בְּשֵׁם הָאַגָּדָה** (סי' נב) **דִּסְבִירָא לֵיהּ כֵּן (וְדָמָה שֶׁכָּתַב מַרְבֵּנוּ יוֹנָתָן** (יד. ד"ה אמר), **לְכְאוֹרָה אֵין מִדְּבָרָיו שׁוּם הֶכְרֵעַ, דְּאַף דְּפֵרֵשׁ כְּרַשִׁ"י** (מט: ד"ה ושמואל), **אֲבָל שָׁמָּא פְּסַק כְּרַב וּכְדַעַת הָרַאֲבַ"ד], וְכֵן רָאִיתִי גַּם בְּרִיטְבָ"א** (מט:), **וְכֵן כָּתַב גַּם כֵּן בְּסֵפֶר הַמַּלְחָמוֹת** (יד. ד"ה ותדע). **וּמִכָּל מָקוֹם עֲדַיִן אֵין דִּין זֶה בָּרוּר, דְּהָרַמְבַּ"ם גַּם כֵּן לָאו יְחִידָאָה הוּא בָּזֶה, דֵּישׁ עוֹד הַרְבֵּה פּוֹסְקִים הָעוֹמְדִים בְּשִׁיטָתוֹ אַף לֹא בְּכָל הָעִנְיָנִים, וַאֲבָאר דְּבָרַי, הֵיכָן, מַה שֶּׁכָּתַב הַמַּחְבֵּר דִּלְדַעַת הָרַמְבַּ"ם בְּאוֹמֵר סְתָם 'שְׁבִיתָתִי תַּחְתָּיו' לֹא קָנָה שְׁבִיתָה שָׁם וְאֵין לוֹ אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה, לְאוֹ יְחִידָאָה הוּא, דְּגַם פְּרוּשׁ הַשֵּׁנִי שֶׁכָּתַב רַשִׁ"י הוּא גַּם כֵּן הָכִי, דַּאֲפִלּוּ לִשְׁמוּאֵל אֵין לוֹ רַק מִמְּקוֹמוֹ עַד תַּחַת הָאִילָן מִסָּפֵק, וּמִמַּה נַּפְשָׁךְ דִּבְרֵי שֶׁקָּנָה שְׁבִיתָה בְּמְקוֹמוֹ וּבֵין שֶׁקָּנָה תַּחַת הָאִילָן, קוֹנֶה שֶׁטַּח הַהוּא, אֲבָל מֵהָאִילָן וּלְהָלְאָה לֹא. וְאַף דְּרַשִׁ"י הִקְשָׁה עַל פְּרוּשׁ זֶה, בְּרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל שֶׁלָּפָנֵינוּ** (מט:) **פֵּרֵשׁ כֵּן, וְאִם כֵּן מוֹכֵחַ לְפֵרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל דְּאַפִּלּוּ אִם נִפְסַק כִּשְׁמוּאֵל, עַל כָּל פָּנִים אֵין לוֹ מֵאִילָן וּלְהָלְאָה כְּלוּם, וְגַם דַּעַת הָרִי"ף** (יח.) **מוּכָח דִּסְבִירָא לֵיהּ כְּהָרַמְבַּ"ם בָּזֶה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ [וְכִמוֹ שֶׁדָּיֵק הַבַּיִת יוֹסֵף, דְּמִדְּהָבִיא הַמֵּימָרָא דְּרַב הוּנָא דְּזָקֵף אַרְבָּעָה מִתּוֹךְ שִׁבְעָה בַּיִתּוֹ מְסַיֵּם קָנָה שְׁבִיתָה שָׁם, וּלְדַעַת רִאשׁוֹנָה הָלֹא לִשְׁמוּאֵל בְּכָל גַּוְנֵי קוֹנֶה שְׁבִיתָה תַּחַת הָאִילָן יֵשׁ לוֹ אַרְבָּעָה אַלְפַּיִם אַמָּה פָּחוֹת מִקּוֹם רֹחַב הָאִילָן כְּמֵאָז בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ, תָּרִי"ף הָלֹא פּוֹסֵק כְּשִׁמוּאֵל, אֶלָּא עַל כָּרְחֲךָ דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּלִשְׁמוּאֵל הֵיכָא דְּאֵין מַקְצָת בַּיִתּוֹ נִכָּר אֵין לוֹ מֵהָאִילָן וּלְהָלְאָה כְּלוּם, וְנִרְאֶה דִּמְפָרֵשׁ כְּפֵרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל, דְּדִבְרֵי הָאֲלִיָּה רַבָּה שֶׁכָּתַב דִּמְהָרִי"ף אֵין מוֹכָח, אֵינָם מְבֻרָרִים]. וְעַיֵּן בְּהֶרֶב הַמַּגִּיד** (פ"ו ה"ח) **שֶׁכָּתַב דְּקָרוֹב לְדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם כָּתַב גַּם כֵּן בְּסֵפֶר הָעִתִּים** (סי' נב), **וְכֵן הוּא גַּם כֵּן לְדַעַת הָרַאֲבַ"ד, דִּלְדִידְהוּ הָלֹא סְבִירָא לֵיהּ דְּלֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ כְּלָל דְּפוֹסֵק כְּרַב, וְכֵן מַשְׁמַע בְּרִיְיתָא הַמּוּבָא בְּשִׁלְטֵי הַגִּבּוֹרִים** (יד. אות א) **דְּפוֹסֵק גַּם כֵּן כְּרַב, וְאִם כֵּן הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל וְרִי"ף וְרַמְבַּ"ם וְהָרַאֲבַ"ד וְהָרֹאשׁ וְכֻלְּהוּ בְּחַדָּא שִׁטְתָּא קָיְימִי לַאֲסוֹר עַל כָּל פָּנִים מִמְּקוֹם הָאִילָן וּלְהָלְאָה, וְעַיֵּן בְּאוֹר זָרוֹעַ** (ח"ב הל' עירובין סי' קנה) **שֶׁהֵבִיא גַּם כֵּן דַּעוֹת אֵי הֲלָכָה כְּרַב אוֹ כִּשְׁמוּאֵל [וְנִרְאֶה דְּהוּא עַצְמוֹ סוֹבֵר שָׁם דַּהֲלָכָה כְּרַב, עַיֵּן שָׁם]. אָמְנָם בְּמַה שֶּׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם דֵּישׁ לוֹ שְׁבִיתָה בְּמְקוֹמוֹ אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ, בֵּין בְּאוֹמֵר שְׁבִיתָתִי תַּחְתָּיו שֶׁלֹּא סִיֵּם הַמָּקוֹם, וּבֵין כְּשֶׁמְּכַוֵּן לְקָטֹנֶת שְׁבִיתָה בְּרָחוֹק יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם, בָּזֶה יֵשׁ לוֹמַר דִּיחִידָאָה הוּא, דְּלֹא מִיבָּעְיָא כָּל אֵלּוּ הַנַּ"ל הָעוֹמְדִים בְּשִׁיטַת הָרַשְׁבָּ"א, בְּדַאֲי סְבִירָא לְהוּ דְּכְבָר עָקַר דַּעְתֵּיהּ וְאֵין לוֹ מְפֹרָשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל לְעֵבֶר הַשֵּׁנִי [דְּהַיְינוּ שֶׁלֹּא לְצַד הָאִילָן] כְּלוּם, וְכֵן לְהָרַאֲבַ"ד וְהָרֹאשׁ וְהָאוֹר זָרוֹעַ דְּפוֹסְקִים כְּרַב דְּלֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ בְּדַאֲי הָכִי הוּא, וְלֹא נִשְׁאַר

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דַּאֲפִלּוּ הֵיכָא שֶׁיָּכוֹל לְהַגִּיעַ שָׁם מִבְּעוֹד יוֹם, לֹא מְהֲנֵי אֶלָּא בְּשֶׁיִּחֵד וְכוּ'. וְהֵנַּה לֹא חִדֵּשׁ הַמְּחַבֵּר בָּזֶה דָּבָר עַל מַה שֶּׁכָּתַב בְּרִישׁ הַסָּעִיף, וְכַוָּנָתוֹ כְּאִלּוּ אָמַר, וְדַוְקָא בָּאֹפֶן שֶׁצִּיַּרְנוּ שֶׁאָמַר 'שְׁבִיתָתִי בְּעִקָּרוֹ', שֶׁיִּחֵד בָּזֶה הַמָּקוֹם לִשְׁבִיתָה וְזֶה הַמָּקוֹם הָיָה בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם, אֲבָל אִם לֹא יִחֵד הַמָּקוֹם תַּחְתָּיו וְאֵין כָּל הָאִילָן בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם לֹא קָנָה שָׁם שְׁבִיתָה, דְּשָׁמָא הָיָה בְּדַעְתּוֹ וְכוּ': (סא) **אֵין יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם.** לְאוֹ דַּוְקָא, (מ) דַּאֲפִלּוּ אִם הָיָה מִמְּקוֹמוֹ עַד עִקָּרוֹ אַלְפַּיִם וְאַרְבַּע אַמּוֹת קָנָה שָׁם שְׁבִיתָה, דִּנּוֹתְנִין לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת לְמָקוֹם שְׁבִיתָתוֹ לְבַד הָאַלְפַּיִם, וְגַם כְּנֶגֶד הַמְּחַבֵּר הוּא אַלְפַּיִם לְבַד הָאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל מָקוֹם שְׁבִיתָה, וְגַם מַה שֶּׁכָּתַב אַחַר כָּךְ 'אֲבָל וְכוּ' בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם', הַכַּוָּנָה בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם וְאַרְבַּע אַמּוֹת: (סב) **אִם אֵין כָּל הָאִילָן וְכוּ'.** הֵיכָנוּ, (נה) **אַף שֶׁעִקָּרוֹ** בְּתוֹךְ הַתְּחוּם אֶלָּא שֶׁמְּקֻצַת עֲנָפָיו יוֹצְאִין חוּץ לַתְּחוּם, דְּהַיְנוּ חוּץ לְאַלְפַּיִם וְאַרְבַּע אַמּוֹת, וְהוּא לֹא יִחֵד שְׁבִיתָתוֹ שֶׁיִּהְיֶה בְּצַד עִקָּרוֹ שֶׁהוּא בְּתוֹךְ הַתְּחוּם, אֶלָּא אָמַר סְתָם שֶׁקּוֹנֶה שְׁבִיתָה תַּחַת הָאִילָן, לָכֵן לֹא קָנָה שְׁבִיתָה כְּלָל, דְּשָׁמָא כֻּוַּן לְקִנּוֹת שְׁבִיתָה תַּחַת הָעֲנָפִים הַיּוֹצְאִין חוּץ לַתְּחוּם: (סג) **וְלֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, מִתּוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹתָיו: (סד) **אַרְבָּעָה אַלְפַּיִם מִמְּקוֹמוֹ לְצַד הָאִילָן.** קְצִיר לְשׁוֹן יֵשׁ כָּאן, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר מִצַּד זֶה שֶׁל הָאִילָן, וּמִצַּד הָאִילָן וָהָלְאָה לְצַד בֵּיתוֹ: (סה) **יֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם פָּחוֹת עֶשְׂרִים אַמָּה.** הַיְנוּ מִכָּל צַד שֶׁל הָאִילָן אֵין נוֹתְנִין לוֹ רַק שִׁעוּר זֶה [וְנִמְצָא שֶׁבְּיַחַד עִם רֹחַב הָאִילָן הוּא בְּסַךְ הַכֹּל אַרְבָּעָה אַלְפַּיִם פָּחוֹת עֶשְׂרִים אַמָּה]. וְהַטַּעַם, מִשּׁוּם דְּכָל רֹחַב הָאִילָן שֶׁהוּא עֶשְׂרִים אַמָּה מְסַפְּקִינַן לְמָקוֹם שְׁבִיתָה, וְתִלִינַן לְחֻמְרָא, דְּכִשְׁמוֹדְדִין הָאַלְפַּיִם הַשְּׁנַיִם שֶׁל מֵאִילָן וָהָלְאָה מוֹדְדִין אוֹתוֹ מִמְּקוֹם הַתְּחִלַּת הָאִילָן שֶׁהוּא לְצַד רַגְלָיו, דְּשָׁמָא קָנָה שְׁבִיתָה שָׁם, וְאַף דִּלְפִי זֶה מִשָּׁם עַד רַגְלָיו הוּא אַלְפַּיִם פָּחוֹת עֶשְׂרִים אַמָּה, אֲפִלּוּ הָכִי אֵין יָכוֹל לְהַלֵּךְ לְאַחֲרָיו כְּלוּם מִמְּקוֹם שֶׁהוּא עוֹמֵד, דְּאָמְרִינַן שָׁמָא קָנָה שְׁבִיתָתוֹ בָּאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל סוֹף הָאִילָן שֶׁמִּשָּׁם עַד רַגְלָיו הוּא אַלְפַּיִם שְׁלֵמִים: (סו) **בִּרְחוֹק מָקוֹם וְלֹא סִיֵּם וְכוּ'.** הַתְּחוּם מִמְּקוֹם רַגְלָיו, דְּלַדְעָה רִאשׁוֹנָה קָנָה שְׁבִיתָה שָׁם וְאֵין מַפְסִיד אֶלָּא מָקוֹם רֹחַב הָאִילָן כַּנַּ"ל, וּלְהָרַמְבַּ"ם כֵּיוָן שֶׁלֹּא סִיֵּם מְקוֹמוֹ, אֵינוֹ קוֹנֶה שָׁם שְׁבִיתָה כְּלָל, אֶלָּא קוֹנֶה שְׁבִיתָתוֹ בְּמָקוֹם רַגְלָיו: (סז) **וְהוּא רָחוֹק וְכוּ' קָנָה שְׁבִיתָה בְּמְקוֹמוֹ.** גַּם בָּזֶה פָּלִיג אַדַּעָה רִאשׁוֹנָה, דְּלַדַּעָה רִאשׁוֹנָה בָּזֶה לֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ, מִפְּנֵי שֶׁשָּׁם לֹא קָנָה וּמִכָּאן עָקַר דַּעְתּוֹ, וּלְהָרַמְבַּ"ם קָנָה שְׁבִיתָה עַל כָּל פָּנִים בְּמְקוֹמוֹ וְיֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ מִמָּקוֹם שֶׁהוּא עוֹמֵד: (סח) **שְׁמוֹנָה אַמּוֹת אוֹ יוֹתֵר.** גַּם בָּזֶה לְדִידֵיהּ אֲפִלּוּ כָּל הַשְּׁמוֹנָה אַמּוֹת הָיוּ בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם מִמְּקוֹם רַגְלָיו, **וְלֹא כֵן לְדַעָה הָרִאשׁוֹנָה:** (סט) **שֶׁבְּצִפּוֹנוֹ וְכוּ'.** וְאִם הָיָה רָחֹב יוֹתֵר מִשְּׁמוֹנָה אַמּוֹת, אֲפִלּוּ שֶׁל סוֹף הָאִילָן שֶׁמִּשָּׁם עַד רַגְלָיו הוּא אַלְפַּיִם אַמָּה, וְאֵין לוֹ אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה מִמְּקוֹם רַגְלָיו, דְּאָמְרִינַן שֶׁמָּא קָנָה שְׁבִיתָתוֹ בָּאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל סוֹף הָאִילָן שֶׁמִּשָּׁם עַד רַגְלָיו הוּא אַלְפַּיִם שְׁלֵמִים: (סו) **בִּרְחוֹק מָקוֹם וְלֹא סִיֵּם וְכוּ'.** הַתְּחוּם מִמְּקוֹם רַגְלָיו, דְּלַדַּעָה רִאשׁוֹנָה קָנָה שְׁבִיתָה שָׁם וְאֵין מַפְסִיד אֶלָּא מָקוֹם רֹחַב הָאִילָן כַּנַּ"ל, וּלְהָרַמְבַּ"ם כֵּיוָן שֶׁלֹּא סִיֵּם מְקוֹמוֹ, אֵינוֹ קוֹנֶה שָׁם שְׁבִיתָה כְּלָל, אֶלָּא קוֹנֶה שְׁבִיתָתוֹ בְּמְקוֹם רַגְלָיו: (סז) **וְהוּא רָחוֹק וְכוּ' קָנָה שְׁבִיתָה בְּמְקוֹמוֹ.** גַּם בָּזֶה פָּלִיג אַדַּעָה רִאשׁוֹנָה, דְּלַדַּעָה רִאשׁוֹנָה בָּזֶה לֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ, מִפְּנֵי שֶׁשָּׁם לֹא קָנָה וּמִכָּאן עָקַר דַּעְתּוֹ, וּלְהָרַמְבַּ"ם קָנָה שְׁבִיתָה עַל כָּל פָּנִים בְּמְקוֹמוֹ וְיֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ מִמָּקוֹם שֶׁהוּא עוֹמֵד: (סח) **שְׁמוֹנָה אַמּוֹת אוֹ יוֹתֵר.** גַּם בָּזֶה לְדִידֵיהּ אֲפִלּוּ כָּל הַשְּׁמוֹנָה אַמּוֹת הָיוּ בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם מִמְּקוֹם רַגְלָיו, **וְלֹא כֵן לְדַעָה הָרִאשׁוֹנָה:** (סט) **שֶׁבְּצִפּוֹנוֹ וְכוּ'.** וְאִם הָיָה רָחֹב יוֹתֵר מִשְּׁמוֹנָה אַמּוֹת, אֲפִלּוּ שֶׁל סוֹף הָאִילָן שֶׁמִּשָּׁם עַד רַגְלָיו הוּא אַלְפַּיִם אַמָּה, וְאֵין לוֹ אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה מִמְּקוֹם רַגְלָיו, דְּאָמְרִינַן שֶׁמָּא קָנָה שְׁבִיתָתוֹ בָּאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל סוֹף הָאִילָן שֶׁמִּשָּׁם עַד רַגְלָיו הוּא אַלְפַּיִם שְׁלֵמִים: **(סו) בִּרְחוֹק מָקוֹם וְלֹא סִיֵּם וְכוּ'.** אֵינוֹ נִכָּר אֵי הֲלָכָה כְּרַב אוֹ כִּשְׁמוּאֵל [וְנִרְאֶה דְּהוּא עַצְמוֹ סוֹבֵר שָׁם דַּהֲלָכָה כְּרַב, עַיֵּן שָׁם]. אָמְנָם בְּמַה שֶּׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם דֵּישׁ לוֹ שְׁבִיתָה בְּמְקוֹמוֹ אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ, בֵּין בְּאוֹמֵר שְׁבִיתָתִי תַּחְתָּיו שֶׁלֹּא סִיֵּם הַמָּקוֹם, וּבֵין כְּשֶׁמְּכַוֵּן לְקָטֹנֶת שְׁבִיתָה בְּרָחוֹק יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם, בָּזֶה יֵשׁ לוֹמַר דִּיחִידָאָה הוּא, דְּלֹא מִיבָּעְיָא כָּל אֵלּוּ הַנַּ"ל הָעוֹמְדִים בְּשִׁיטַת הָרַשְׁבָּ"א, בְּדַאֲי סְבִירָא לְהוּ דְּכְבָר עָקַר דַּעְתֵּיהּ וְאֵין לוֹ מְפֹרָשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל לְעֵבֶר הַשֵּׁנִי [דְּהַיְינוּ שֶׁלֹּא לְצַד הָאִילָן] כְּלוּם, וְכֵן לְהָרַאֲבַ"ד וְהָרֹאשׁ וְהָאוֹר זָרוֹעַ דְּפוֹסְקִים כְּרַב דְּלֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ בְּדַאֲי הָכִי הוּא, וְלֹא נִשְׁאַר הָיָה רָחֹב יוֹתֵר מִשְּׁמוֹנָה אַמּוֹת, אֲפִלּוּ שֶׁל סוֹף הָאִילָן שֶׁמִּשָּׁם עַד רַגְלָיו הוּא אַלְפַּיִם אַמָּה, וְאֵין לוֹ אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה מִמְּקוֹם רַגְלָיו, דְּאָמְרִינַן שֶׁמָּא קָנָה שְׁבִיתָתוֹ בָּאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל סוֹף הָאִילָן שֶׁמִּשָּׁם עַד רַגְלָיו הוּא אַלְפַּיִם שְׁלֵמִים: **(סז) וְהוּא רָחוֹק וְכוּ' קָנָה שְׁבִיתָה בְּמְקוֹמוֹ.** גַּם בָּזֶה פָּלִיג אַדַּעָה רִאשׁוֹנָה, דְּלַדַּעָה רִאשׁוֹנָה בָּזֶה לֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ, מִפְּנֵי שֶׁשָּׁם לֹא קָנָה וּמִכָּאן עָקַר דַּעְתּוֹ, וּלְהָרַמְבַּ"ם קָנָה שְׁבִיתָה עַל כָּל פָּנִים בְּמְקוֹמוֹ וְיֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ מִמָּקוֹם שֶׁהוּא עוֹמֵד: **(סח) שְׁמוֹנָה אַמּוֹת אוֹ יוֹתֵר.** גַּם בָּזֶה לְדִידֵיהּ אֲפִלּוּ כָּל הַשְּׁמוֹנָה אַמּוֹת הָיוּ בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם מִמְּקוֹם רַגְלָיו, **וְלֹא כֵן לְדַעָה הָרִאשׁוֹנָה:** **(סט) שֶׁבְּצִפּוֹנוֹ וְכוּ'.** וְאִם הָיָה רָחֹב יוֹתֵר מִשְּׁמוֹנָה אַמּוֹת, אֲפִלּוּ שֶׁל סוֹף הָאִילָן שֶׁמִּשָּׁם עַד רַגְלָיו הוּא אַלְפַּיִם אַמָּה, וְאֵין לוֹ אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה מִמְּקוֹם רַגְלָיו, דְּאָמְרִינַן שֶׁמָּא קָנָה שְׁבִיתָתוֹ בָּאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל סוֹף הָאִילָן שֶׁמִּשָּׁם עַד רַגְלָיו הוּא אַלְפַּיִם שְׁלֵמִים: **(ע) מִקְצָת מְקוֹמוֹ מְסַיֵּם.** כְּגוֹן אַרְבַּע אַמּוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת שֶׁתַּחַת הָאִילָן אוֹ הַשְּׁנַיִם: **(עא) וְכֵן דַּעַת הָרִי"ף בָּזֶה.** עַיֵּן בְּאֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק כה) שֶׁכָּתַב דְּהָעִקַּר כְּדַעָה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מ) אֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק כג) **בְּשֵׁם כַּמָּה רִאשׁוֹנִים [וְהִשִּׂיב עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם** (סק"כ) **שֶׁכָּתַב שֶׁלֹּשׁ אַמּוֹת], וְכֵן כָּתַב הַבַּיִת מֵאִיר, גַּם בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת** (ס"ק כח) **הִסְכִּים דִּבְוַדַּאי נוֹתְנִין אַרְבַּע אַמּוֹת חוּץ מֵאַלְפַּיִם, אֶלָּא שֶׁרָצָה לְצַדֵּד עוֹד לְהַצְדִּיק דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְעִנְיַן הוֹסָפָה עוֹד שֶׁלֹּשׁ אַמּוֹת, עַיֵּן שָׁם:** **(נה)** גְּמָרָא (נ:): **(נו)** רַשִׁ"י (מט: ד"ה ושמואל):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

וְאֶחָד אֵינוֹ מַכִּיר, שֶׁאֵינוֹ מַכִּיר (עב) מוֹסֵר שְׁבִיתָתוֹ לַמַּכִּיר וְאוֹמֵר שְׁבִיתָתֵנוּ בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי: **יג** * וְדַוְקָא (עג) לָבָא בְּדָרְךָ הִתִּירוּ לוֹ כְּהַאי גַּוְנָא, אֲבָל לֹא לְמִי שֶׁהוּא בְּבֵיתוֹ. וְאִם אָמַר כֵּן, לֹא עָלָה לוֹ, וְאֵין לוֹ אֶלָּא (עד) שְׁבִיתַת בֵּיתוֹ:

ג' אי בשנה ערובין נ"א (ע"ב). ורכב נחמן, הסכמת הפוסקים.

תִּי דִּין הַמַּחֲזִיק בַּדָּרָךְ כְּדֵי לִקְנוֹת שְׁבִיתָה. וּבוֹ ג' סְעִיפִים:

א רמב"ם פרק ז' מהלכות ערובין (ה"ב), וכתב הרב המגיד שהוא מסכם מדברי מאיר ורבי יהודה לפי אוקימתא דרב נחמן שם (נא.).

א א[א]מִי שֶׁנִּתְכַּוֵּן לִקְבֹּעַ שְׁבִיתָתוֹ (א) בְּמָקוֹם יָדוּעַ אֶצְלוֹ, וְהֶחֱזִיק בַּדָּרָךְ וְהָלַךְ כְּדֵי שֶׁיַּגִּיעַ לְאוֹתוֹ מָקוֹם (ב) * וְיִקְנֶה בּוֹ שְׁבִיתָה, (ג) אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִגִּיעַ וְלֹא עָמַד שָׁם, אֶלָּא הֶחֱזִירוֹ חֲבֵרוֹ לָלוּן אֶצְלוֹ אוֹ (ד) שֶׁחָזַר מֵעַצְמוֹ לָלוּן אֶצְלוֹ אוֹ שֶׁנִּתְעַכֵּב, יֵשׁ לוֹ לְהַלֵּךְ לְמָחָר עַד מָקוֹם שֶׁנִּתְכַּוֵּן לוֹ וּמֵאוֹתוֹ הַמָּקוֹם אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ, שֶׁבֵּינוֹן שֶׁגָּמַר בְּלִבּוֹ לִקְבֹּעַ שָׁם שְׁבִיתָתוֹ (ה) וְהֶחֱזִיק בַּדָּרָךְ, נַעֲשָׂה כְּמִי שֶׁעָמַד שָׁם אוֹ שֶׁהִנִּיחַ עֵרוּבוֹ שָׁם. (ו) * בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּעָנִי, שֶׁאֵין מַטְרִיחִין אוֹתוֹ לְהַנִּיחַ עֵרוּב, אוֹ בָּרְחוֹק כְּגוֹן שֶׁהָיָה בָּא

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הָרִאשׁוֹנָה. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה וכן דעת) שֶׁכָּתַבְנוּ דְּאֵין דְּבָרָיו מֻכְרָחִים, וְעַל כָּל פָּנִים לְכַתְּחִלָּה (מ) בְּוַדַּאי יֵשׁ לְזַהֵר לְסַיֵּם מָקוֹם שְׁבִיתָתוֹ בְּצָמְצוּם כְּדַעַת הָרַמְבַּ"ם: **יב** (עב) **מוֹסֵר שְׁבִיתָתוֹ לַמַּכִּיר.** שֶׁאוֹמֵר לוֹ (מ) שְׁבִיתָתִי עִמְּךָ, וְהַמַּכִּיר אוֹמֵר שְׁבִיתָתֵנוּ בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי: **יג** (עג) **לָבָא בְּדָרְךָ וְכוּ'.** דְּמִשּׁוּם (מט) דְּהוּא יָגֵעַ בַּדָּרָךְ, הוּא דְּהַקַּלּוּ שֶׁקּוֹנֶה שְׁבִיתָה בְּדִבּוּר בְּעָלְמָא מַה שֶּׁאָמַר שְׁבִיתָתִי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן מִי שֶׁהָיָה בְּבֵיתוֹ, אֵין קוֹנֶה שְׁבִיתָה אֶלָּא כְּשֶׁהוֹלֵךְ בְּרַגְלָיו וְיוֹשֵׁב שָׁם עַד שֶׁתַּחְשֹׁךְ אוֹ שֶׁמְּנִיחַ שָׁם מָזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת: (עד) **שְׁבִיתַת בֵּיתוֹ.** בָּזֶה אֲפִלּוּ דַּעַת רִאשׁוֹנָה דִּלְעֵיל בְּסָעִיף י"א [דְּסָבְרָא לֵיהּ שָׁם לֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ] מוֹדֶה דְּיֵשׁ לוֹ שְׁבִיתָה בְּבֵיתוֹ, (ס) דְּכֵיוָן דְּעוֹמֵד בְּבֵיתוֹ וַדַּאי נִיחָא לֵיהּ דְּלֵיקְנֵי שְׁבִיתָה בְּבֵיתוֹ כְּשֶׁלֹּא יוֹעִיל אֲמִירָתוֹ לִקְנוֹת שְׁבִיתָה בְּמָקוֹם אַחֵר, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל סוֹף סִימָן ת"ח בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק לא):

א (א) **בְּמָקוֹם יָדוּעַ.** הַיְנוּ שֶׁאוֹתוֹ הַמָּקוֹם מְסֻיָּם, כְּגוֹן אִילָן אוֹ גֶּדֶר, וְכַנַּ"ל בְּסִימָן הַקּוֹדֵם (סי"א): **(ב)** **וְיִקְנֶה בּוֹ שְׁבִיתָה.** הַמְחַבֵּר סָתַם כְּדַעַת הָרַמְבַּ"ם (פ"ז ה"ב). (פ) אָמְנָם דַּעַת הָרִבּוּי פּוֹסְקִים דְּדַוְקָא אִם יְצִיאָתוֹ הָיְתָה שֶׁלֹּא עַל מְנָת לַעֲרֹב וְרַק לָלֶכֶת לְמָקוֹם אַחֵר בְּסוֹף אַרְבָּעָה אַלְפַּיִם מִכָּאן, זֶה נֶחְשָׁב לְבָא בְּדָרְךָ, וְאָמְרִינַן אַף שֶׁהֶחֱזִירוּ חֲבֵרוֹ לָלוּן אֶצְלוֹ, כֵּיוָן דַּאֲנָן סָהֲדֵי דְּבָעֵי לְמֵיזַל לְהָתָם, אַף עַל גַּב דְּלֹא אָמַר שְׁבִיתָתִי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי, כְּמַאן דְּאָמַר דְּמֵי, וְקָנֶה שָׁם שְׁבִיתָה בְּאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁרָגִיל תָּמִיד לִקְנוֹת שְׁבִיתָה שָׁם, דִּבְרַוַּדַּאי נִתְכַּוֵּן לִקְנוֹת שְׁבִיתָה שָׁם כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לֵילֵךְ לְמָחָר לְשָׁם, אֲבָל בְּיָצָא כְּדֵי לַעֲרֹב לֹא חָשִׁיב כְּבָא בַּדָּרָךְ, וְרַק כְּיוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ דְּלֹא הָוֵי עֲרוּב בְּאֲמִירָתוֹ לְבַד: **(ג)** **אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִגִּיעַ.** וְהוּא שֶׁהָיָה בְּאָפְשָׁר לְהַגִּיעַ, כְּבסִימָן הַקּוֹדֵם (סי"א): **(ד)** **שֶׁחָזַר מֵעַצְמוֹ לָלוּן.** הַיְנוּ, שֶׁמִּתְּחִלָּה לֹא נִתְכַּוֵּן לָזֶה, כִּי יָצָא עַל מְנָת לַחְשֹׁךְ שָׁם וְלִקְנוֹת שָׁם שְׁבִיתָה בְּרַגְלָיו, וְאַחַר כָּךְ נִמְלַךְ לַחֲזֹר וְלָלוּן בְּבֵיתוֹ וּלְמָחָר לֵילֵךְ לְשָׁם. וְאִם נִמְלַךְ (ג) לְגַמְרֵי, בְּוַדַּאי נֶעֱקַר לְמַפְרֵעַ מַה שֶּׁהָיָה בְּדַעְתּוֹ לִקְנוֹת שְׁבִיתָה שָׁם, וַהֲרֵי הוּא כִּבְנֵי עִירוֹ: **(ה)** **וְהֶחֱזִיק בַּדָּרָךְ.** דְּחָשְׁבִינַן לֵיהּ בָּזֶה כְּבָא בַּדָּרָךְ, בְּסִימָן הַקּוֹדֵם (סי"ג): **(ו)** **בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּעָנִי וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, בְּעָנִי שֶׁאֵין לוֹ מָזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת לְהַנִּיחַ עֵרוּב, וּלְהַטְרִיחוֹ שֶׁיֵּלֵךְ וְיַעֲרֹב בְּרַגְלָיו לֹא רָצוּ חֲכָמִים, עַל כֵּן מַתְּר לוֹמַר (ג) בְּבֵיתוֹ שְׁבִיתָתִי בְּמָקוֹם

בֵּאוּר הַלָּכָה

לָנוּ רַק הָרַבּוּי חֲנַנְאֵל וְהָרִי"ף. הִנֵּה בְּפֵרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל מְבֹאָר דְּלֹא סְבִירָא לֵיהּ כֵּן, עַיֵּן שָׁם דְּלַדַּעַת רַב הֵיכָא דְּאָמַר 'שְׁבִיתָתִי תְּחִתִּיו' דְּלֹא סַיֵּם אַתְרֵיהּ, לֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ, וְאַף לְדַעַת שְׁמוּאֵל, הָלַא אֵין לוֹ רַק מִמְּקוֹמוֹ עַד הָאִילָן מִשּׁוּם סָפֵק אֲבָל לֹא לְאַחֲרָיו כְּלוּם וְכַנַּ"ל, וְכֵן הֵיכָא שֶׁאָמַר 'שְׁבִיתָתִי בְּרְחוֹק מַאֲלָפַיִם', מְפֹרָשׁ בְּהָדְיָא בְּרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל בְּדַף נ' עַמּוּד ב' דְּלִכְלֵי עִלְּמָא לֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ, וּכְדַעַת שְׁאָרֵי מְפָרְשִׁים בְּסוּגְיָא זוֹ [וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א שֶׁיִּשֵּׁב בִּדְחַק הַסּוּגְיָא גַּם לְשִׁיטַת הָרַמְבַּ"ם], וְגַם מַהֲרִי"ף אֵינוֹ מוּכָח דְּסָבְרָא לֵיהּ כְּהָרַמְבַּ"ם בָּזֶה, דְּיֵשׁ לוֹמַר דְּקַאֵי בְּשִׁיטַת הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל דְּנִפְקָא מִנַּיְהוּ בֵּין מְקַצָּת מְקוֹמוֹ מְסֻיָּם אוֹ לֹא, דְּהָאֵינוּ מְסֻיָּם כְּלָל אֵינוֹ קוֹנֶה שְׁבִיתָה וַדַּאי וְרַק יֵשׁ לוֹ מִמְּקוֹמוֹ עַד הָאִילָן מִכֹּחַ מִפֹּה נַפְשָׁךְ כַּנַּ"ל, וּבְמְקַצָּת בֵּיתוֹ מְסֻיָּם קוֹנֶה שְׁבִיתָה שָׁם וְיֵשׁ לוֹ אַף מֵאִילָן וְלְהַלָּן, אֲבָל לְעִנְיַן קְנִיַּת שְׁבִיתָה בְּמְקוֹמוֹ כְּשֶׁלֹּא סִיֵּם שְׁבִיתָתוֹ, וְכָל שֶׁכֵּן הֵיכָא שֶׁהֶחֱזִיק שְׁבִיתָתוֹ בְּפֵרוּשׁ חוּץ לְתְחוּם אֵינוֹ מוּכָח כְּלָל מֵהָרִי"ף דְּסָבְרָא לֵיהּ כֵּן, וּפְשִׁטִיּוּת הַסּוּגְיָא בְּדַף נ' עַמּוּד ב' דְּבַהֶחֱזִיק שְׁבִיתָתוֹ תְּרֵי אִלֵּפֵי גַּרְמִידֵי מִמְּקוֹם רַגְלָיו לֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ, מוּכָח לְהָפֵךְ, וְכֵן הוּא בְּפֵרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל שָׁם, וְנִרְאֶה לִי שֶׁמָּה שֶׁכָּתַב הַמְחַבֵּר 'וְכֵן דַּעַת הָרִי"ף בָּזֶה', כְּכַוָּנָתוֹ כָּתַב כֵּן, דְּהֵינוּ רַק בִּשְׁנֵי דְּיָנִים הָאַחֲרוֹנִים [שֶׁהוּא מֵימְרָא דְּרַב הוּנָא שָׁם] שֶׁהִצְעִיקָם הָרִי"ף בְּהִלְכוֹתָיו, אֲבָל בִּשְׁנֵי דְּיָנִים הָרִאשׁוֹנִים שֶׁהֶחֱזִיק מִשָּׁם הָרַמְבַּ"ם דְּקָנָה שְׁבִיתָה בְּמָקוֹם שֶׁהָיָה עוֹמֵד בּוֹ כְּשֶׁחָשְׁכָה, אֵין לָנוּ רְאָיָה מֵהָרִי"ף דְּסָבְרָא לֵיהּ כֵּן, דְּאֶפְשָׁר דְּסָבְרָא לֵיהּ רַק דְּלֹא קָנָה שְׁבִיתָה שָׁם לְהִיוֹת מַתָּר מֵעֲבַר לְהָאִילָן, אֲבָל גַּם מֵעֲבַר לְרַגְלָיו סָבְרָא לֵיהּ דְּאֵינוֹ מַתָּר, וּכְדַעַת רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל הַנַּ"ל:

יג * וְדַוְקָא לָבָא בְּדָרְךָ הִתִּירוּ לוֹ. וְאַפְלּוּ אִם יֵשׁ בְּיָדוֹ פֵּת, סְגִי לֵיהּ בְּמֵה שֶׁאֹמַר 'שְׁבִיתָתִי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי', כֵּיוָן שֶׁיָּצָא מֵעִירוֹ עַל דַּעַת שֶׁלֹּא לַעֲרֹב [רְצוֹנוֹ לוֹמַר, זֶה מִקְרֵי בָּא בַּדָּרָךְ], כֵּן כָּתַב אֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק כו) בְּשֵׁם מַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (ס"ק טו), וּכְדַעַת הָרַשְׁבָּ"א (נא:) הַמּוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף, וְכָתַב הַבַּיִת יוֹסֵף שֶׁכֵּן מַשְׁמַע גַּם כֵּן מַהֲרַמְבַּ"ם (פ"ז הל' ב'-ג') דְּסָבַר הֵכִי [וְכֵן הוּא גַּם כֵּן מַשְׁמָעוּת הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (נא:), וְהָרִיאַ"ז הַמּוּבָא בְּשִׁלְטֵי הַגִּבּוֹרִים (יד: אות ב), וְכֵן כָּתַב הָרִיטְבָּ"א (נא:)], וּדְלֹא כְּרַשִׁ"י (מט: ד"ה והוה) דְּסָבַר דְּבָעֵינַן תַּרְתֵּי, בָּא בַּדָּרָךְ וְאֵין עִמּוֹ פֵּת. וּבְדַרְשָׁה (סק"ז) כָּתַב דְּגַם רַשִׁ"י מוֹדֶה לָהָרַמְבַּ"ם וְרַשְׁבָּ"א עַיֵּן שָׁם, וְכֵן מוּכָח מִפְּשׁוּטֵי הַסּוּגְיָא דְּזַק אִם אָחַז בַּדָּרָךְ יָכוֹל לוֹמַר 'שְׁבִיתָתִי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי', וּמִשּׁוּם דְּרַבָּא אֵין לוֹ פֵּת לֹא פְּלִיג רַבָּנָן וּכְעָנִי חָשׁוּב אַף שֶׁיֵּשׁ לוֹ פֵּת אָצְלוֹ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרִיטְבָּ"א. וְעַיֵּן לְקַמִּיהּ בְּסִימָן ת"י בְּבֵאוּר הֲלָכָה בְּסָעִיף א' (ד"ה במה דברים אמורים):

א * **וְיִקְנֶה בּוֹ שְׁבִיתָה.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ב) שֶׁכָּתַבְנוּ דְּאִמְנָם דַּעַת הָרַמְבַּ"ם הוּא דְּוַקָּא פּוֹסְקִים וְכוּ' [וְעַיֵּן זֶה כָּתַב גַּם כֵּן הָרַשְׁבָּ"א בְּחִדּוּשָׁיו]. וְהַפּוֹסְקִים, וּמֵה שֶׁכָּתַבְנוּ 'בְּאוֹתוֹ מָקוֹם שָׁרָגִיל לִקְנוֹת' וְכוּ', כֵּן כָּתַב הָרַשְׁבָּ"א (נב:) בְּחִדּוּשָׁיו. וְעוֹד כָּתַב הָרִיטְבָּ"א (שם) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, **לֹא אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אֲנָן סָהֲדֵי שְׁרוֹצֶה לִקְנוֹת שְׁבִיתָה וְאֵין צָרִיךְ אֲמִירָה, אֶלָּא לְזֶה דְּוַקָא שֶׁיָּצָא מֵעִירוֹ וְהָיָה מַכִּיר אִילָן וְגָדֵר מִסִּים בְּאֶמְצַע רְאוּי לִקְנוֹת שְׁבִיתָה, אֲבָל בְּמִי שֶׁאֵינוֹ מַכִּיר בְּאֶמְצַע שׁוּם מָקוֹם מִסִּים לִקְנוֹת שְׁבִיתָה, וְלֹא הָיָה דַּעְתּוֹ מֵעוֹלָם עַל** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אֲיָמְתַי יוּכַל לִקְבֹּעַ שְׁבִיתָה עַל מָקוֹם שֶׁלֹּא הִגִּיעַ עֲדַיִן לְשָׁם וְגַם בְּלִי הַנָּחַת פֵּת], דְּזַקָא בְּעָנִי, וְהֵינוּ אֲפִלּוּ הוּא בְּבֵיתוֹ אוֹ בְּרְחוֹק וְכוּ', וְכֵן מוּכָח מִבֹּאוּר הַגְּרָ"א שֶׁמְּפָרֵשׁ כֵּן, וְהַדִּין אִתּוֹ, דְּהָלֹא דַּעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ נוֹטֶה בָּזֶה מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם (פ"ז ה"ג), וְדַעַת הָרַמְבַּ"ם כֵּן הוּא כְּיָדוּעַ בְּפוֹסְקִים. [אַף דִּלְשׁוֹן הַ'בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים' שֶׁכָּתוּב כֵּן גַּם בְּרַמְבַּ"ם מַשְׁמַע לְכְאוֹרָה בִּשְׁיטוּת דְּאַדְּלַעֵיל קַאֵי, מִכָּל מָקוֹם מַכְרָחִין אָנוּ לְפָרֵשׁ כֵּן גַּם דַּעַת הָרַמְבַּ"ם אַף שֶׁהַלָּשׁוֹן דְּחוּק, דְּבֶאֱמֶת אֵין לָנוּ שׁוּם מָקוֹר בַּשַּׁ"ס דְּהֶחֱזִיק בְּדֶרֶךְ צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה עָנִי דְּוַקָא גַּם כֵּן, דְּאִדְרַבָּה בַּשַּׁ"ס וְכָל הַמְפֹרָשִׁים מִבֹּאוּר לְהַפּוֹךְ, דְּכֵיוָן שֶׁהֶחֱזִיק בְּדֶרֶךְ הֲרֵי לֵיהּ עָנִי אַף שֶׁבְּעֶצֶם הוּא עָשִׁיר כְּשֹׁאָר בְּנֵי הָעִיר]:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

יב (מם) רַשִׁ"י (נא. ד"ה מוסר): **יג** (מם) רַבֵּנוּ יְהוֹנָתָן (יד: ד"ה מתני'): **(מן)** וְכֵן פָּסַק הַחַיֵּי אָדָם (כלל עז סט"ו): **(מס)** עַיֵּן לְקַמִּן בְּסִימָן תי"א (נא. ד"ה מוסר): **(מע)** רַבֵּנוּ יְהוֹנָתָן (יד: ד"ה מתני'): **(מפ)** עַיֵּן לְקַמִּן בְּסִימָן תי"א בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ג) וּבְאוֹר הֲלָכָה (ד"ה ונשאר) שָׁם:

א (מצ) רַשִׁ"י (נא: ד"ה איהו) וְרַבֵּנוּ יְהוֹנָתָן (יד: ד"ה מתני' מי) וְאוֹר זָרוּעַ (ח"ב הל' עירובין סי' קנח) וּמָרְדְּכַי (מצוה רפב) וְרִיאַ"ז (שלטי גיבורים יד: אות ג) וְרַשְׁבָּ"א (נא:) וְרִיטְבָּ"א (שם), וּכְבָר הֵעִיר בָּזֶה הָאֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק כז), עַיֵּן שָׁם: **(נ)** תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב (פ"ד מ"ו), וְכֵן מַשְׁמַע מִרַבֵּנוּ יוֹנָתָן (יד: ד"ה מתני'): **(נא)** דְּלֹא קַאֵי הַאי 'בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים' לְעִנְיַן עָנִי כְּשֶׁהֶחֱזִיק בַּדָּרָךְ הַכָּתוּב מִקֹּדֶם, אֶלָּא קַאֵי הַ'בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים' לְעִנְיַן עִקַּר הַדִּין,

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah